

Správa o činnosti ZA ROK 2016
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Nitre
pracovisko Archív Komárno

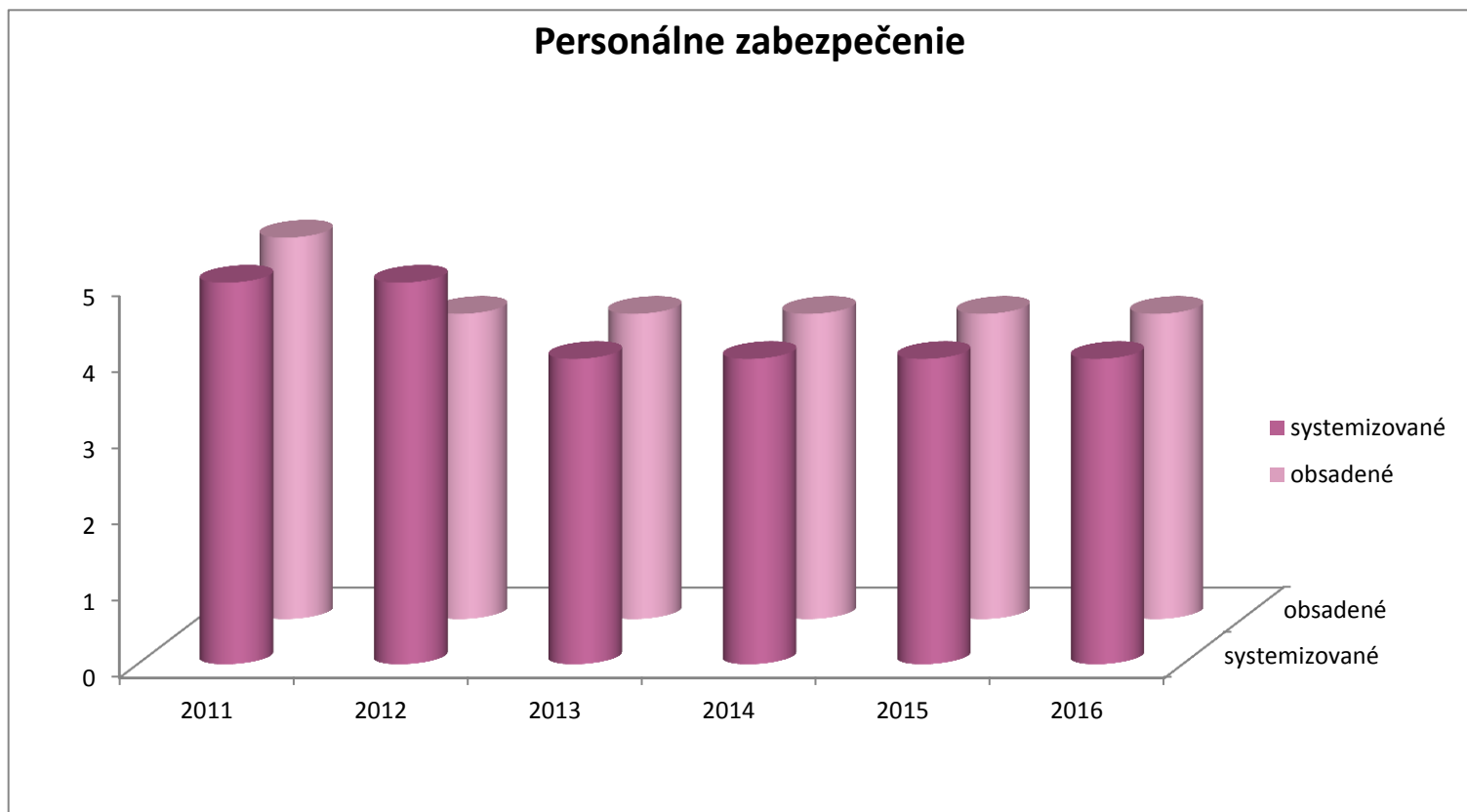
SANR3-2017/000443

Pracovisko Archív Komárno eviduje k 31.12.2016 4492,93 bm archívnych dokumentov. Z celkového objemu je cca 1000 bm archívnych dokumentov z obdobia rokov 1277 – 1922. Predmetné dokumenty sú z jazykového a paleografického hľadiska náročné na spracovanie.

V roku 2016 zaevidoval archív prírastok 14,95 bm archívnych dokumentov. Archív má vyčerpané úložné kapacity a preberanie ďalších archívnych dokumentov je do vyriešenia priestorového zabezpečenia pracoviska pozastavené.

V roku 2016 sa počet zamestnancov nezmenil, pracovisko disponovalo 4 systemizovanými štátnozamestnaneckými miestami v nasledovných platových triedach:

- p.t. 8 – 1x
- p.t. 7 – 1x
- p.t. 6 – 1x
- pt. 5 – 1x

Archív dlhodobo poukazuje na skutočnosť, že počet systemizovaných štátnozamestnaneckých miest pridelených archívu Komárno je, vzhľadom na skladbu, rozsah archívnych fondov a stanovených úloh na úseku archívov a správy registratúr nepostačujúci.

S prihliadnutím na uvedené ako aj s ohľadom **na vyšší počet systemizovaných miest v porovnateľných archívoch (6 až 9)**, archív v priebehu roka 2016 opätovne niekoľkokrát žiadal o prehodnotenie súčasného stavu a o pridelenie ďalších systemizovaných miest pre pracovisko Komárno.

Nedostatočné personálne zabezpečenie má vplyv na pracovné zaťaženie pracovníkov pri plnení plánovaných úloh. Pracovníci napriek pretrvávajúcemu stavu plnili pracovné úlohy s maximálnym nasadením a mnohokrát na úkor osobného voľna (práca nadčas).

Pracovníci archívu sa v roku 2016 podieľali na plnení nasledovných úloh:

Názov kapitoly odborných činností	p. čerp.	p. čerp.	p. čerp.	p.čerp.	p.čerp.	p.čerp.	p.čerp.
	dní	dní	dní	dni	dni	dni	dni
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	5	5	4	4	4	4	4
	zamest.	zamest.	zamest.	zamest.	zamest	zamest	zamest
Úsek správy registratúry	45	94	84	88			
Predarchívna starostlivosť na úseku archívov	28	46	42	44	93	118	150
Evidencia archívneho dedičstva	11	25	12	12	12	34	10
Ochrana archívnych dokumentov	185	33	89	43	44,5	85	152
Filmotéka	0	1	0	0	0	0	0
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	202	368	152	115	139	227	250
Prístup k archívnym dokumentom	254	319	299	343	403	480	500
Príručná odborná archívna knižnica	53	43	28	22	26	27	10
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	0	22	23	210	102	130	62
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	252	137	160	25	59	160	136
Správa informačných technológií	0	0		2	2	2	0
Celkový počet pracovných dní čerpaných na odborné činnosti	1030	1088	891	904	880,5	1263*	1270*
Reálny počet pracovných dní v danom kalend.roku, 4 zamest.						884**	885**

* - počet skutočne odpracovaných hodín prepočítaný na prac. dni - 4 zamestnanci (od roku 2015 vykazujeme skutočne odpracovaný pracovný čas, do roku 2015 sa počet pracovných dní za daný rok rozráta na jednotlivé kapitoly)

** - počet pracovných dní prislúchajúcich na 4 pracovníkov v danom kalendárnom roku po odpočítaní vyčerpanej riadnej dovolenky a platenej neprítomnosti

I. Predarchívna starostlivosť na úseku archívov a archívnych dokumentov

Pracovníci archívu v rámci štátneho odborného dozoru skontrolovali 7 subjektov. Vykonali 5 komplexných kontrol a dve tematické kontroly. Dve kontroly z komplexných kontrol boli následnými kontrolami.

V záujme zvyšovania odbornej úrovne správy registratúry u pôvodcov a v súvislosti so zmenami vedenia správy registratúry v roku 2016 v zmysle vyhlášky MV SR č. 410/2015 Z. z. ako aj zákona 266/2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pracovníci zorganizovali 10 školení k danej problematike. Vykonali 234 konzultácií.

V roku 2016 pracovníci posúdili 220 predložených registratúrnych poriadkov 51 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Po riadnom vyraďovacom konaní prebrali 14,95 bm archívnych dokumentov .

Preberanie archívnych dokumentov bolo možné realizovať len vo veľmi obmedzenej miere z dôvodu nedostatočných úložných kapacít archívu (nedostatočné regálové vybavenie – časť prebratých AD je uložená na podlahe – objekty Hradná 2, Elektrárenská 1).

V priebehu roka sa vykonala kontrola evidencie pôvodcov v Informačnom systéme Bach Predarchívna starostlivosť a zároveň sa v IS doplnili údaje za roky 2014 a 2015.

II. Evidencia

Prioritnou úlohou na úseku evidencie archívneho dedičstva bolo priradenie kódov k ELAF na základe novej klasifikačnej schémy archívnych fondov.

III. Ochrana archívnych dokumentov

Archívne dokumenty sú uložené v siedmich rôznych objektoch na území mesta. Iba jeden objekt spĺňa zákonom stanovené kritériá na uloženie archívnych dokumentov. Kapacita úložného priestoru je vyčerpaná. Uvedený stav je prekážkou plnenia hlavných úloh archívu, t.j. preberania archívnych dokumentov a zabezpečenia adekvátnej ochrany prevzatých archívnych dokumentov. Možno konštatovať, že súčasný stav priestorového zabezpečenia archívu Komárno je nevyhovujúci.

Vhodné priestorové umiestnenie archívu je vleklý, dlhodobý problém. Riešením mala byť výstavba účelového komplexu pre potreby archívu, ktorá bola podľa vypracovanej štúdie rozvrhnutá na tri etapy. Prvá etapa bola realizovaná v rokoch 2007 – 2008 a bola ukončená v roku 2008.

I. etapa – **realizovaná** – rekonštrukcia objektu na Hradnej č. 2
kancelárske priestory, bádateľňa, príjem stránok, depoty
v obmedzenom rozsahu

II. etapa – **nerealizovaná** - kompletné umiestnenie archívnych fondov –
dobudovanie depotov s rezervou na niekoľko rokov

III. etapa – **nerealizovaná** - dokompletizovanie priestorovej skladby

Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa v dostavbe účelového komplexu do dnešného dňa nepokračovalo. Od kolaudácie čiastočne rekonštruovaného objektu uplynie v máji 2017 deväť rokov. Vzhľadom na súčasný stav je potrebné dokončenie stavby realizovať neodkladne.

Dôsledkom nerealizovania II. a III. etapy stavby (výstavba depotov) naďalej pretrvávajú problémy so zabezpečením adekvátnej ochrany archívnych dokumentov a s kapacitou depotov. Pri súčasnom personálnom obsadení pracoviska (štyri systemizované miesta) a umiestnení depotov archívu v siedmich od seba vzdialených objektoch má pracovisko problém organizačne zabezpečiť nepretržitú prevádzku hlavného sídla archívu (príjem stránok a bádateľov) a vykonávanie potrebných úkonov v odľahlých depotoch (vyhľadávanie dokumentov a ich transport do hlavného sídla archívu pre zabezpečenie správnej a bádateľskej agendy).

Pracovníci archívu aj v roku 2016 zabezpečovali na úseku ochrany archívnych dokumentov niekoľko plánovaných aj mimoriadnych pracovných úloh.

1. Magistrát mesta Komárno, zápisnica mestskej rady 1667-1686

Zabezpečenie konzervovania a reštaurovania

2. sceľovanie archívnych fondov a dislokácia a archívnych dokumentov v rozsahu cca 1200 bežných metrov január – 20. máj 2016;

Realizácia II. etapy sťahovania archívnych dokumentov z objektu na Župnej 15 do troch nových provizórnych objektov z dôvodu vypovedania nájmu. Zabezpečenie mimoriadnej úlohy bolo veľmi náročné a vyžiadalo si maximálne pracovné nasadenie všetkých (štyroch) zamestnancov. V depotoch na Župnej 15 boli archívne dokumenty uložené na 4 m vysokých regáloch v pôvodnom, väčšinou v neusporiadanom stave. Väčšina z nich nebola uložená v archívnych škatuliach , veľkú časť bolo možné charakterizovať ako rozsyp. Sťahovanie sťažovali stiesnené podmienky. Bolo obmedzené miesto na predbežné uloženie vyložených archívnych dokumentov z pôvodných, drevených regálov, ktoré bolo potrebné rozobrať a následne zmontovať v nových objektoch. Pracovníci počas zabezpečenia sťahovania zároveň čistili archívne dokumenty, v prípade potreby triedili archívne dokumenty v rozsype, zoraďovali ich, pokúšali sa sceľovať archívne fondy, vkladali archívne dokumenty do škatúl, ktoré označovali a pripravili ich na transport. Koordinovali nakladanie škatúl a následne aj ich vykladanie a uloženie archívnych dokumentov na miesto určenia. **Sťahovanie archívnych dokumentov sa realizovalo za plnej prevádzky archívu. Služby archívu pre verejnosť neboli v čase zabezpečovania mimoriadnej úlohy obmedzené.**

3. odstraňovanie následkov zaplavenia troch objektov – 31.07.2016 Komárno – veterná smršť a silná búrka

Pracovníci v súvislosti s uvedeným zabezpečili:

- odstránenie bezprostredných následkov zaplavenia – voda- objekt Elektrárenská 1, Senný trh, Nám. g. Klapku, bahno – Nám. g. Klapku
- dislokáciu postihnutých archívnych dokumentov
- vysušenie archívnych dokumentov
- preškatuľovanie postihnutých archívnych dokumentov, onačenie škatúl a uloženie na pôvodné miesto
- obsluhu odvlhčovačov 2x denne po dobu 60 dní a 1x denne po dobu 30 dní troch objektoch na rôznych adresách,

IV. spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V roku 2016 predložil archív na posúdenie a schválenie finálne archívne pomôcky:

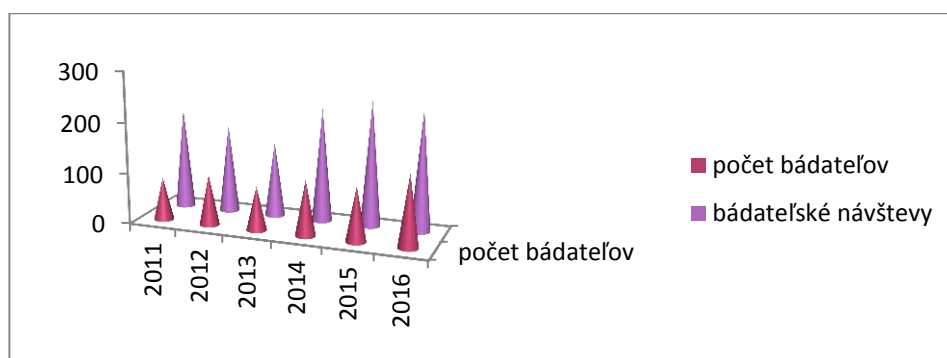
1. Zbierka máp a plánov, 1810 -1939, inventár;
spracovateľ: Mgr. Lukáš Paluga
2. Magistrát mesta Komárno, mapy a plány 1722 – 1920, čiastkový inventár;
spracovateľ: Mgr. Lukáš Paluga

V roku 2016 sa pokračovalo v spracovávaní rozsiahleho ,na odborné spracovanie náročného archívneho fondu (jazyk latinský, nemecký, maďarský) **Magistrát mesta Komárna** ako aj ďalších starších fondov:

- 1) Magistrát mesta Komárno, daňové knihy – usporiadanie cca 12 bm
spracovateľ: Mgr. Lukáš Paluga
- 2) Arcibiskupský Lél, 1791 – 1957, usporiadanie cca 0,73
spracovateľ: Mgr. Lukáš Paluga, Mgr. Katarína Répásová
- 3) Municipálne mesto Komárno , 1938 - 1945
spracovateľ: Mgr. Katarína Répásová

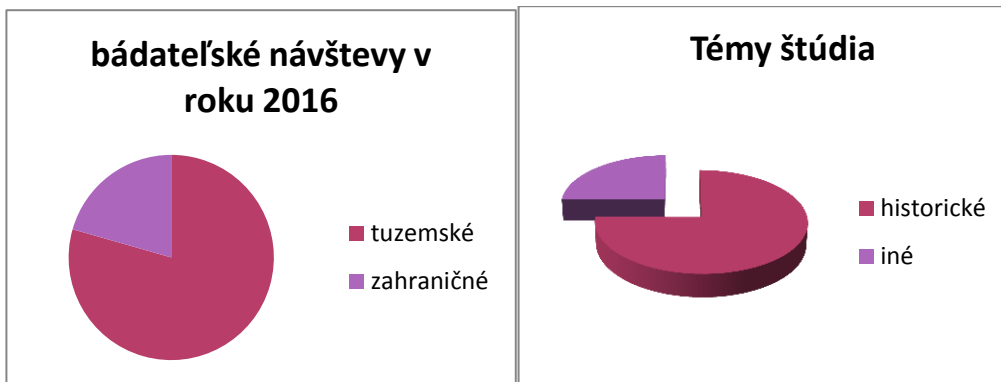
V. prístup k archívnym dokumentom na základe bádateľského listu

V roku 2016 sme zaznamenali stabilný záujem bádateľskej verejnosti o štúdium archívnych dokumentov. Napriek ochromenej činnosti archívu v prvom polroku v dôsledku rozsiahleho sťahovania bol počet vybavených bádateľov aj v roku 2016 vysoký. Bádatelia, najmä z Maďarska, sa zameriavajú na štúdium fondu Magistrátu mesta Komárno z rokov 1277-1922, prípadne archívnych dokumentov z obdobia rokov 1938-1945. **V roku 2016 archív evidoval 141 bádateľov a 237 bádateľských návštev.**

Archív Komárno je proklientsky orientované pracovisko. V záujme zvýšenia dostupnosti ako aj rýchlosti, efektívnosti a kvality poskytovaných služieb archív v rámci svojich prevádzkových možností pripravuje bádateľom k štúdiu archívne dokumenty aj nad stanovený denný limit. Organizáciu práce archív podriadil tejto častej požiadavke klientov, ktorí nezriedka prichádzajú z väčších vzdialeností (aj zo zahraničia) a z úsporných dôvodov (čas, financie) plánujú celodenné bádanie. Uvedený prístup archívu znižuje štatistický výkaz bádateľských návštev.

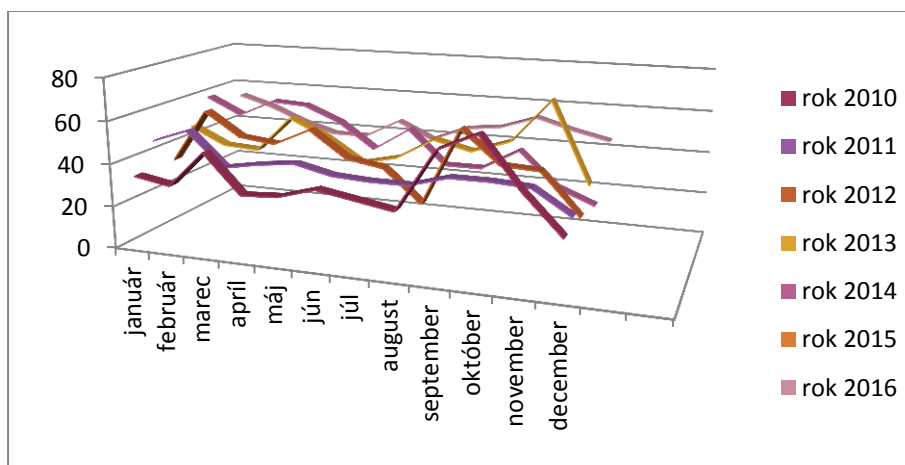
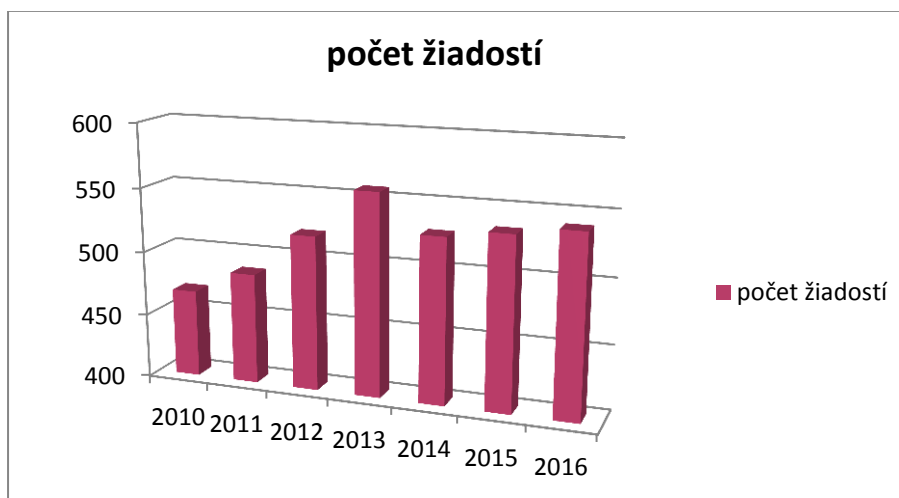
Na základe bádateľského listu bolo predložených 3780 archívnych dokumentov, 17 fasciklov a 123 škatúľ.

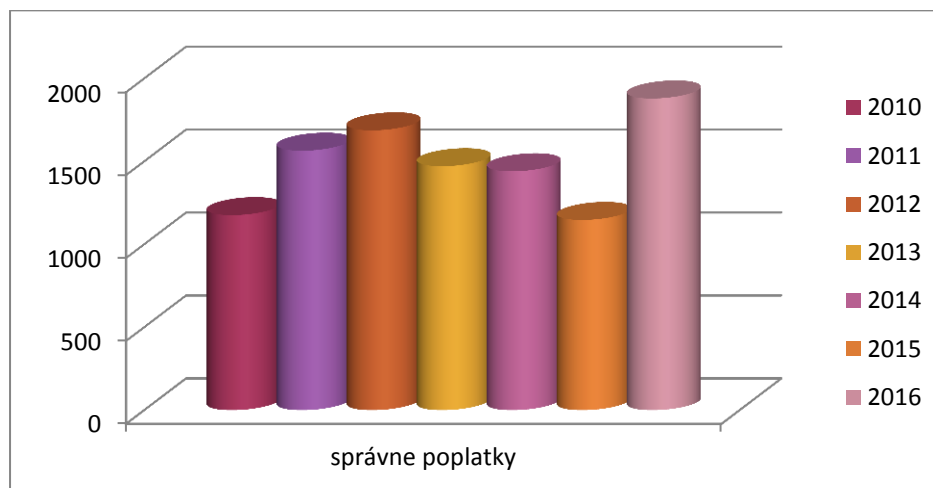
VI. prístup k archívnym dokumentom na základe písomnej žiadosti

V roku 2016 pracovníci archívu vybavili 540 písomných žiadostí, vydali 599 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií AD. Archív vybral poplatky v hodnote 1954,50 €. V roku 2016 navštívilo archív osobne 660 klientov.

porovnanie - rok 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016

Vybrané správne poplatky podľa zákona o správnych poplatkoch
porovnanie rokov 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016

Zabezpečenie pracovných úloh na úseku prístupu k archívnym dokumentom (vyhľadávanie archívnych dokumentov, zakladanie archívnych dokumentov, dislokácia pre potreby bádateľov) negatívne ovplyvňuje rozmiestnenie depotov archívu v siedmich rôznych objektoch nachádzajúcich sa cca v okruhu 2000m. Okrem straty času je prenášanie archívnych dokumentov za účelom nahliadnutia, vyhotovenia kópií a štúdia problémom aj z hľadiska zabezpečenia ich ochrany. Technické problémy spôsobuje aj dislokácia škatúl, pracovisko nemá k dispozícii motorové vozidlo.

VII. príručná odborná archívna knižnica

Archív **eviduje v knižničnom fonde 10612 zväzkov**. V roku 2016 knižnica **zaznamenala 45 prírastkov**.

Katalogizovanie knižničného fondu elektronicky sa archívu vzhľadom na počet zamestnancov a nutnosť plniť iné prioritné úlohy nepodarilo zabezpečiť.

Prístup ku knižničnému fondu je v súčasnej dobe ochromený.

Niekoľkoročné intenzívne zatekanie objektu si vyžiadalo presun knižničného fondu do bezpečnejších priestorov. Priestory knižnice niekoľko rokov zatekali. V roku 2014 sa strecha opravila, ale vymaľovanie miestnosti ešte nebolo realizované. Následne po vymaľovaní bude knižničný fond premiestnený na pôvodné i keď nie celkom optimálne miesto. Knižnica bola pôvodne umiestnená do menšej miestnosti s tým, že po realizácii II. a III. etapy výstavby účelového komplexu archívu sa knižnica premiestni do väčších priestorov. Knihy sú na policiach uložené neprehľadne v dvoch radoch.

Odborná knižnica archívu je hojne využívaná bádateľskou verejnosťou.

VIII. výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

A. publikačná činnosť

1. *Varia Theresiana* . Zborník. Zostavil: Lukáš Paluga

V roku 2016 sa podarilo archívu vydať zborník príspevkov z odborného sympózia organizovaného archívom v roku 2015

2. Lukáš Paluga: *Komárňanská meštianska reštaurácia v roku 1745. Štúdia*. In. *Varia Theresiana*, zborník príspevkov z odborného sympózia.
3. *Čas lieči, ale jazvy ostávajú*. Zostavil: Katarína Répásova
Zostavenie zborníka príspevkov z odborného sympózia, organizovaného archívom v roku 2015.
Zadané do tlače.

B. Kultúrna a osvetová činnosť

Prednášky – historické

1. Lukáš Paluga: *Remeselníci medzi komárňanskou honoráciou a inkorporovaným meštianstvom v roku 1745*. In. *Remeslá a živnosti v dejinách miest* 29. septembra 2016 Komárno.
2. Katarína Répásová: *Odoberanie židovských živností v Komárne*. In. *Remeslá a živnosti v dejinách miest* 29. septembra 2016 Komárno

Výstavy

1. Komárňanský archív v zjednotenej Európe v 21. storočí

Pracovníci archívu pripravili samostatnú výstavu archívnych dokumentov deponovaných v archíve pri príležitosti predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európy.

Exkurzie

V rámci 5 exkurzií navštívilo archív 117 záujemcov o regionálnu históriu.

Iné

1. Deň otvorených dverí – 05.11.2016 (sobota)

2. vypracovanie projektov

pracovníci archívu vypracovali 3 projekty , ktorými sa archív uchádza v roku 2017 o získanie finančnej dotácie na prezentáciu archívneho dedičstva SR.

3. získanie dotácie

v roku 2016 mesto Komárno na základe žiadostí o poskytnutie finančnej dotácie na kultúru a záujmovú činnosť z roku 2015 finančne podporilo tri projekty:

4. Vedomostný kvíz: Remeslá a živnosti – 04. 10. 2016

Archív v snahe propagovať archívne dedičstvo Slovenskej republiky a upriamiť záujem mladých ľudí na regionálnu históriu už druhý rok v spolupráci s ROS v Komárne zorganizoval vedomostný kvíz pre žiakov ZŠ a študentov stredných škôl. V roku 2016 sa kvízu zúčastnilo sedem družstiev.

Organizovanie odborných sympózií

1.VI. komárňanské kolokvium historikov a archivárov 2016

Remeslá a živnosti v dejinách miest– odborné sympóziium, 28. – 29. 09.2016

Pracovníci archívu zorganizovali odborné sympóziium s medzinárodnou účasťou, spracovali návrhy na propagačný materiál, pripravili pozvánky, plagáty, podľa potreby prekladali resumé príspevkov do slovenského alebo maďarského jazyka.

IX. Organizačná, riadiaca práca

V rámci predmetných činností vedúci archívu v priebehu roka 2016 zabezpečoval:

- zabezpečenie výkonu odborných činností v archíve Komárno
- zabezpečenie výkonu plánovaných aj mimoriadnych pracovných úloh

- riešenie krízových situácií
- návrhy na riešenie personálnych, mzdových otázok pracovníkov archívu, návrhy ohľadom personálneho zabezpečenia pracoviska, priestorového zabezpečenia a materiálo- technického zabezpečenia archívu
- žiadosti, požiadavky, analýzy a správy zasielané na schválenie do ŠA v NR, alebo na vybavenie priamo na CP v Nitre.

Zabezpečovanie jednotlivých komodít cez CP je časovo náročné. Vo väčšine prípadov požiadavky na dodanie tovaru končia podaním požiadavky. Dosluhujú multifunkčné zariadenia, neboli dodané skenery a chýbajú mnohé ďalšie komodity. Na získanie akejkoľvek drobnosti je potrebné vynaložiť mnoho úsilia a času (administratíva – požiadavky, odôvodnenia, urgencie, opätovné zadávanie nerealizovaných požiadaviek atď.).

Vzdelávanie zamestnancov

Pracovníci archívu sa v snahe zvyšovať svoju kvalifikovanosť a odbornosť zapájali aj do vzdelávacích aktivít a programov.

I. organizovaných zamestnávateľom:

1. Tvorba projektov zameraných na štrukturálne fondy EÚ, IVES Bratislava , 27.01. – 29.01. 2016
2. Odborný seminár "Zmeny správy registratúry na Slovensku pre rok 2016 z pohľadu archivára", IVES Bratislava , 18.02.2016
3. Implementácia projektov financovaných z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, Bratislava IVES, 29.2 – 2.3.2016
4. Úradné dokumenty v praxi, IVES, BA, 8.3.2016
5. Školenie používateľov IS Elektronický archív, OR PZ Bratislava V-Petržalka, 09.03.2016
6. Školenie používateľov IS Elektronický archív, OR PZ Bratislava V-Petržalka, 11.07.2016
7. Pracovníci archívu si priebežne zvyšujú úroveň znalosti maďarského jazyka. ktorého ovládanie je potrebné tak pri spracovaní starších fondov (cca 1000 bm) , pri komunikácii s bádateľskou verejnosťou ako aj so žiadateľmi o správnu informáciu. V rámci poskytovaných možností sa zúčastňujú na Letných univerzitách maďarského jazyka v Maďarsku. V roku 2016 absolvovala **Letnú univerzitu maďarského jazyka v Maďarsku v rozsahu 28 dní** Mgr. Katarína Répašová.
8. ústavná úloha – výskum archívnych dokumentov Národnom archíve v Budapešti, 31.5.2016 – 2.6.2016

II. vzdelávacie aktivity organizované inými subjektmi

1. Kurz grafickej tvorby, ROS, Komárno, (február – júl)

III. iné

1. Výstava na tému: Slovensko – integrovaná súčasť Európy a jej podoba v regiónoch Dunajská Streda, Galanta a Šaľa, ŠA Šaľa, 09.06.2016
2. Medzinárodná konferencia, Šaľa, 09.09.2016

ekonomické a administratívne práce

Ekonomické práce, administratívne práce a poštové služby zabezpečujú pracovníci priebežne, podľa potreby.

Časovo náročné je zabezpečenie činností súvisiacich so správou siedmich objektov. Vzhľadom na skutočnosť, že objekty sú vybavené elektronickým zabezpečovacím a požiarnym systémom ako aj v zmysle § 18 a 19 vyhlášky 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, musí pracovník archívu sprístupniť objekt a zotrvať na mieste do ukončenia prác (revízie zariadení, kontroly BOZP, opravy atď.) .

Vďaka obetavému prístupu pracovníkov k plneniu pracovných úloh, aj napriek poddimenzovanému personálnemu obsadeniu archívu, rozsiahlym rezortným, ústavným a aj mimoriadnym pracovným úlohám, možno činnosť archívu ako aj výsledky práce zamestnancov v roku 2016 hodnotiť opäť ako výborné.

Pracovníci aj napriek vysokému pracovnému nasadeniu a vysokej efektivite práce plnili pracovné úlohy často vo svojom osobnom voľne (práca nadčas). Z dôvodu dlhodobých personálnych problémov pracoviska a rozsahu plánovaných a aj mimoriadnych pracovných úloh je aj možnosť čerpania dovolenky obmedzená.

Možno konštatovať, že pracovníci archívu Komárno aj v roku 2016 pristupovali k plneniu pracovných úloh príkladne a kvalitne plnili stanovené ako aj mimoriadne služobné úlohy.

Komárno , 10.01. 2017

spracovateľ: Mgr. Oľga Kasalová

vedúca Archívu Komárno